

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/119/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112234655
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8112234655.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: BL Telecom debt, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 45 535 108, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou SOUKENÍK-ŠTRPKA, s.r.o. so sídlom Šoltésovej 14, 811 08 Bratislava, IČO: 36 862 711, proti žalovanej: A. C., nar. X.X.XXXX, trvale bytom M. XX, XXX XX O., štátna občianka SR, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej: Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ, so sídlom Skalica, Petrovská 10, IČO: 42 264 154, právne zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Kempom, advokátom so sídlom Nám. Josipa Andriča 1, 900 25 Chorvátsky Grob, o zaplatenie 71,42 eur s prísl.,

o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 10C/106/2012-33 zo dňa 5.9.2013, zhodou hlasov členov senátu, takto:

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o náhrade trov konania žalobcu a žalovaného, ako aj vo výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka.

N e p r i z n á v a účastníkom a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým uznesením konanie zastavil a rozhodol, že sa žalobcovi vracia súdny poplatok vo výške 9,87 eur prostredníctvom príslušného daňového úradu. Ďalším výrokom nepriznal žalovanej náhradu trov konania. Posledným výrokom uznesenia bola žalobcovi uložená povinnosť nahraďiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 48,82 eur na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka, do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

Výrok o trovách konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi súd zdôvodnil citáciou § 146 ods. 2, veta prvá O.s.p., kedy žalobca procesne zavinil zastavenie konania podaním späťvzatia žaloby. Trovy konania vedľajšieho účastníka pozostávajú z trov právneho zastúpenia vo výške 48,82 eur, ktoré boli určené v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. za 2 úkony právnej služby á 16,60 eur (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie vo veci samej), ku ktorým bol pripočítaný aj režijný paušál 2 x 7,81 eur.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorým žiadal zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti, vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaného trovy konania nepriznať a zaviazat' ho nahraďiť žalobcovi trovy odvolacieho konania do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Poukázal na neúčelnosť uplatnených a priznaných trov právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Mal za to, že trovy právneho zastúpenia, ktoré si uplatňuje vedľajší účastník, neboli nevyhnutne potrebné na účelné bránenie práva. Uviedol, že nepopiera ústavne zaručené právo vedľajšieho účastníka na právnu pomoc, avšak spochybňuje účelnosť vynaložených trov na právne zastúpenie ako subjektu odborne spôsobilého, znalého danej problematiky, a z toho dôvodu

aj zákonom privilegovaného subjektu (čo sa týka vstupu do konania). Sám vedľajší účastník neposkytol žiadnu ochranu práv žalovanému ako spotrebiteľovi. Ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 188/2012 zo dňa 5.2.2013, v zmysle ktorého musí súd vždy účastníkov konania právne relevantným spôsobom upovedomiť o procesnom úkone vedľajšieho účastníka, ktorý prejavil vôľu vstúpiť do konania a zároveň musí mať súd vždy jasno, či účastník, ktorého chce vedľajší účastník podporovať, s jeho podporou súhlasí resp. či nevyjadril nesúhlas. Taktiež uviedol, že Ministerstvo hospodárstva SR niektorým spotrebiteľským združeniam udeľuje dotáciu na zastupovanie spotrebiteľov v konaní pred súdmi. Poskytnutými dotáciami jednak hradí výdavky spotrebiteľských združení a zároveň podporuje odbornosť spotrebiteľských združení v oblasti ochrany práv spotrebiteľov. Prijatím dotácie zo štátneho rozpočtu a priznanou náhradou trov konania by bola dvakrát hradená účasť vedľajšieho účastníka v konaní. V predmetnom konaní vzniká pochybnosť, či cieľom vedľajšieho účastníka je ochrana spotrebiteľa alebo profit z náhrady trov právneho zastúpenia.

Vedľajší účastník sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

S výnimkou posledného výroku o náhrade trov vedľajšieho účastníka neboli ostatné výroky napadnutého uznesenia odvolaním dotknuté. Výrok o trovách vedľajšieho účastníka je však súčasťou výroku o náhrade trov konania všetkých účastníkov. Preto bol podaným odvolaním dotknutý aj výrok o nepriznaní náhrady trov konania žalobcovi a žalovanému. Ostatné výroky uznesenia nadobudli právoplatnosť, a tak ich nebolo možné v rámci odvolacieho konania preskúmať (§ 159 ods. 1, 3 a § 206 ods. 2 O.s.p.). Pri preskúvaní napadnutého uznesenia bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený preskúmať túto časť uznesenia z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Po takomto preskúvaní napadnutého uznesenia dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené.

Podľa článku 46 ods. 1 a článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdom, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa § 25 ods. 1 veta prvá O.s.p., ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta.

Obsahom práva na právnu pomoc garantovaného článkom 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je možnosť každého na základe vlastnej úvahy zvoliť si zástupcu v konaní pred súdom, vyjmúc prípady obligatórneho zastúpenia. Je totiž výsostným (slobodným) právom účastníka rozhodnúť, koho ustanoví za svojho zástupcu v konaní pred súdom. Možnosť tejto voľby (úvahy) Ústava neobmedzuje a ani iným spôsobom nevymedzuje. Jej kritériá sú autonómnou vecou účastníka konania. Obsahom tohto základného práva na právnu pomoc je predovšetkým právo každého subjektu mať možnosť

dostať kvalifikovanú právnu pomoc v konaní pred štátnym orgánom, ako aj to, aby mu neboli vytvárané prekážky pre realizáciu tohto jeho práva zo strany štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy.

Vychádzajúc z ustanovení § 93 ods. 1, 2 O.s.p. v znení účinnom od 15.10.2008, má Občianske združenie slovenských spotrebiteľov AZ oprávnenie vystupovať v tomto súdnom konaní ako vedľajší účastník na strane žalovanej (spotrebiteľky), pričom nemusí preukazovať „právny záujem na jeho výsledku“, pretože možnosť, aby vystupovalo ako vedľajší účastník na strane žalovanej spotrebiteľky mu dáva priamo špeciálna zákonná úprava uvedená v § 93 ods. 2 O.s.p., ako aj zákon číslo 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Keďže ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p. výslovne upravuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, možno z toho vyvodiť len jediný záver, a to, že vedľajší účastník má (rovnako ako akýkoľvek „hlavný“ účastník) jednak právo na právnu pomoc pred súdmi

(čo je základné ústavné právo podľa článku 47 ods. 2 Ústavy SR), ktoré sa v rámci civilného súdneho konania realizuje možnosťou zabezpečiť si kvalifikované právne zastúpenie advokátom. Druhým právnym dôsledkom skôr uvedených zásad je aj právo vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania, kam podľa § 137 ods. 1 O.s.p. bez akýchkoľvek pochybností patrí i náhrada trov právneho zastúpenia, ak je zástupcom advokát, no aj náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu. Takýmto osobitným predpisom je nepochybne aj Zákon o ochrane spotrebiteľa číslo 250/2007 Z. z..

Vedľajšiemu účastníkovi môže byť potom priznaná náhrada trov konania, a teda i náhrada trov právneho zastúpenia za predpokladu, že právo na náhradu trov konania vzniklo účastníkovi, na strane ktorého vystupuje. Je tomu tak v prípade úspechu účastníka (§ 142 ods. 1, 3 O.s.p.), či v prípade vzniku práva na náhradu trov pri zastavení konania podľa § 146 ods. 2 O.s.p..

Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom konania v spore. Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze. Je preto potrebné rozlišovať medzi právom účastníka konania (fyzickej, právnickej osoby, štátneho orgánu) na právnu pomoc a nárokom na náhradu trov konania za poskytnutú právnu pomoc. Trovy konania potrebné na účelne uplatňovanie alebo na ochranu práv sa však nemôžu posudzovať ako celok, aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože

každý úkon alebo každé plnenie trov treba posudzovať samostatne (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 21/2009 zo dňa 25.2.2010). Účelnosť vynaloženia trov konania, včítane trov právneho zastúpenia skúma súd aj v prípade rozhodovania o náhrade trov podľa § 146 ods. 2 O.s.p..

Podľa § 146 ods. 2 O.s.p., ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Vychádzajúc z ustanovenia § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p., vo všeobecnosti platí, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Výnimky z tejto zásady upravuje ustanovenie § 146 ods. 2 O.s.p.. Žalovanému účastníkovi vzniká právo na náhradu trov zastaveného konania v prípade, že žalobca procesne zaviniť zastavenie konania späťvzatím žaloby. Žalobcovi by vzniklo právo na náhradu trov zastaveného konania v prípade, keď by späťvzatie žaloby bolo vyvolané správaním sa žalovaného, z ktorého by bolo možné vyvodiť, že žaloba bola podaná opodstatnene.

Pretože nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale z procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu, je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, t. j. z hľadiska vzťahu výsledku chovania žalovaného k požiadavkám žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd

neskúma, či by bol žalobca v meritórnom konaní úspešný, alebo nie (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžo 225/2010).

Vychádzajúc z obsahu spisu došlo zo strany žalobcu k späťvzatiu žaloby v celom rozsahu dňa 25.7.2013 bez toho, aby žalovaný účastník zaplatil žalobcovi žalovanú sumu. Pritom sa tak stalo až potom, čo bolo žalobcovi dňa 22.7.2013 doručené podanie vedľajšieho účastníka vo veci samej, obsahujúce námietku premlčania žalovanej pohľadávky.

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Podstatou vedľajšieho účasníctva je snaha vedľajšieho účastníka všetkými dostupnými procesnými prostriedkami pomôcť strane, na ktorej v konaní vystupuje, k výhre v spore. Práve z toho dôvodu má v konaní rovnaké procesné práva a rovnaké procesné povinnosti, ako účastník konania. Vedľajší účastník nie je legitimovaný len na tzv. dispozičné úkony, a to či už dispozičné úkony konaním (napr. späťvzatie návrhu podľa § 96 O.s.p.), alebo dispozičné predmetom konania (napr. uzavretie súdneho zmiernu podľa § 99 O.s.p., či zmenu návrhu podľa § 95 O.s.p.).

Námietku premlčania, ktorá je svojou podstatou úkonom s hmotnoprávnou relevanciou, nemožno považovať za klasický dispozičný úkon, na ktorý by vedľajší účastník nebol oprávnený. Súd by mal v takej situácii skúmať názor hlavného účastníka. Ak by hlavný účastník so vznesením námietky premlčania nesúhlasil, mal by súd postupovať v súlade s

dikciou ustanovenia § 93 ods. 4 O.s.p. a posúdiť, či je alebo nie je vznesenie námietky premlčania na prospech hlavného účastníka. Len celkom výnimočne by súd mohol nerešpektovať prejavenu vôľu hlavného účastníka nevzniesť námietku premlčania, a to napriek tomu, ak to v konaní urobil vedľajší účastník.

V tejto súvislosti je možné poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 19.2.2009 sp. zn. 25Cdo 539/2008, ako aj na rozsudok toho istého súdu zo dňa

7.7.2005 sp. zn. 21Cdo 2313/2004. Podľa týchto rozhodnutí uplatnenie obrany proti žalobe je procesným právom účastníka konania (žalovaného) a rovnaké právo má v zmysle ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. i vedľajší účastník, ktorý za konania vystupuje na jeho strane. Na tom, že ide o procesné právo, nič nemení skutočnosť, že ako obrana proti žalobe sa uplatňujú taktiež námietky vychádzajúce z hmotnoprávnej úpravy (ako je práve námietka premlčania), lebo procesné právo tieto námietky uplatniť za konania nemožno zamieňať s tým, že majú pôvod v hmotnom alebo len v procesnom práve.

Možno teda konštatovať, hoci to žalobca v podanom odvolaní výslovne nenamieta, že vedľajší účastník bol v preskúmvanej veci oprávnený vzniesť námietku premlčania nárokov uplatnených v podanej žalobe. Následne žalobca urobil prejav vôle o späťvzatí žaloby. Z tohto podania nie je možné vyvodiť žiaden konkrétny dôvod, ktorý viedol žalobcu

k takémuto prejavu vôle. Možno preto len konštatovať, že sa tak stalo v časovej návaznosti s predchádzajúcim vyjadrením vedľajšieho účastníka. V žiadnom prípade sa tak nestalo pre správanie sa žalovaného účastníka, z ktorého by bolo možné vyvodiť záver o opodstatnenosti podanej žaloby.

Táto skutočnosť má zásadný význam pre posúdenie účelnosti samotného vstupu vedľajšieho účastníka do konania, ako aj jednotlivých úkonov právnej služby vykonaných v tejto súvislosti jeho právnym zástupcom.

Prevzatie a príprava zastúpenia, ktoré môže, no nemusí byť spojené aj s prvou poradou s klientom, je nevyhnutnou podmienkou vzniku zastúpenia účastníka (vedľajšieho účastníka) advokátom. Odmena za tento úkon právnej služby sa priznáva úspešnému účastníkovi bez potreby preukázania obsahu tohoto úkonu právnej služby. Pri zastupovaní (hlavného) účastníka konania v súdnom spore sa za dôkaz uskutočnenia takéhoto úkonu akceptuje predloženie plnej moci.

Aj keď v preskúmvanej veci advokát zastupuje vedľajšieho účastníka, nie je dôvod pre iné posudzovanie uskutočnenia tohoto úkonu právnej služby, avšak za predpokladu, že na základe takejto plnej moci danej advokátovi budúcim vedľajším účastníkom urobí tento úkon, ktorého obsahom bude zhlásenie vstupu do konania podľa § 93 ods. 3 O.s.p.. To, či k oboznámeniu sa s vecou dôjde pred alebo po zhlásení vstupu do konania, nie je z hľadiska vzniku práva na náhradu trov významné. V tomto smere je podstatná účelnosť takéhoto úkonu, ako aj splnenie ďalších podmienok uvedených v zákone, a to v návaznosti a v závislosti s ďalšími účelne vykonanými úkonmi právnej služby. Samotné zhlásenie vstupu do konania, bez vykonania ďalších úkonov právnej služby, nie je účelne vykonaným úkonom.

V preskúmvanej veci bola účelnosť prevzatia a prípravy zastupovania vedľajšieho účastníka advokátom preukázaná následným písomným vyjadrením vedľajšieho účastníka vo veci samej zo dňa 16.6.2013, ako aj tým, že po doručení vyjadrení vedľajšieho účastníka k veci samej žalobcovi (dňa 22.7.2013), vzal žalobca dňa 25.7.2013 žalobu v celom rozsahu späť.

Žalobca v podanom odvolaní inak nenamieta skladbu priznaných trov právneho zastúpenia, ani jej výšku. Preto odvolací súd nemá dôvod preskúmavať osobitne výšku priznanej náhrady (§ 212 ods. 1 O.s.p.). Podľa názoru odvolacieho súdu nie sú akceptovateľné dôvody pre aplikáciu § 150 ods. 1 O.s.p. v danom prípade. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na skôr uvedené dôvody svojho rozhodnutia. O bezúčelnom navyšovaní trov by bolo možné hovoriť len v prípade, ak by účtované úkony právnej služby nepredchádzali späťvzatiu žaloby, resp. by tieto úkony neboli dané na vedomie obom sporným stranám.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výrokoch o náhrade trov konania medzi účastníkmi a o povinnosti žalobcu zaplatiť náhradu trov vedľajšiemu účastníkovi.

Odvolaním dotknutý výrok o nepriznaní náhrady trov žalovanému musel byť bez ďalšieho potvrdený, pretože samotné dôvody odvolania správne toto výroku nespochybňujú (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Úspech v odvolacom konaní mal vedľajší účastník, a teda aj žalovaný, na ktorého strane vystupuje. Preto im obom vzniklo právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov odvolacieho konania (§ 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O.s.p.). Návrh na náhradu takýchto trov však nepodal ani jeden z nich. Preto odvolací súd účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.